

ONTWAPENING – MILIEU – MENSENRECHTEN

**Friends of
the Earth**
Vlaanderen & Brussel

Bulletin

zomer
2009

Friends of the Earth bulletin

Driemaandelijks tijdschrift, jaargang 18, nummer 3, zomer 2009

Colofon

Redactie:

Lieve De Kinder, David Heller,
Hector Pistache, Famke
Vekeman

Secretariaatadres

Friends of the Earth, Vlaanderen
en Brussel
Maria Hendrikaplein 5-6,
9000 Gent.
Tel +32-9-242 87 52
Fax +32-9-242 87 51
www.moederaarde.be
belgium@motherearth.org
Open Ma. t/m Vr. 9u-17u

Redactieadres:

Friends of the Earth- redactie:
lieve@motherearth.org

Homepage Bulletin:

www.motherearth.org/bulletin

Rekeningnummer

523-0460460-76 (België)
000-161-8561-19 (NL)

Copyright

Overname en gebruik van arti-
kels worden aangemoedigd mits
bronvermelding.

Druk: Druk in de Weer, milieu-
vriendelijke inkt en papier.

Lokale FoE Groepen

FoE Brussels

(English-language-group)
Contact: Emma Woodford
info@friendsoftheearth.be
<http://brussels.friendsoftheearth.be>

FoE Brussel (Nederlands- & Franstalige groep rond The Big Ask in Brussel)

Contact: Famke Vekeman
famke@motherearth.org

Klimaat- en Vredesactiegroep Pimpampoentje

Contactpersoon: Andy Vermaut
andy.vermaut1@telenet.be

FoE Ieper

rvv-bestuur@vortnvis.net
<http://rvv.vortnvis.net>

FoE Waasland

Contact: Jos Nemeth
waasland@motherearth.org

FoE Campagnes/Projecten

(Contacteer via FoE kantoor tenzij
anders vermeld wordt)

Kernontwapening

Contact: David Heller
david@motherearth.org
GSM: 0472 342463

Klimaat/Energie

Contact: Geert Neckebroeck
geert@motherearth.org

Verarmd Uranium

Contact: Ria Verjauw
C. Meunierstraat 62, B-3000 Leuven
ria@motherearth.org
GSM: 0474 75 66 68
www.motherearth.org/du

Werkgroep Inheemse Volkeren

Contact: Lieve De Kinder
lieve@motherearth.org

VRAK: AKTIE VRedesbelasting

Contact: Dirk Panhuis
vrak@advalvas.be
<http://surf.to/vrak>

Kempisch Forum Voor Atoomstop

Contact: Jan Claes

**Climate Change
ACT NOW!**

Dans mee voor het klimaat op
zaterdag 29 augustus vanaf 14u
'T KLEIN STRAND OOSTENDE

JOIN THE BIG TASK FORCE at
info@thebigaskagain.be

WWW.THEBIGASKAGAIN.BE

COVER:

© www.auto-suffisance.be

Foto: Jeroen Verhoeven

Voorwoord

Beste lezer,

Op woensdag 1 juli maakte het Rekenhof brandhout van het federale klimaatbeleid in België. De doelstellingen in termen van CO2 reductie zijn niet onderbouwd of ontbreken gewoon. Het probleem is het gebrek aan bereidheid bij de niet-klimaatministers om hun verantwoordelijkheid te nemen, zelfs voor relatief eenvoudige maatregelen. Een klimaatwet zou die ministers kunnen verplichten om in actie te schieten.

Een serieuze klimaatwet erdoor krijgen, die veel meer verantwoordelijkheid bij andere ministers zou leggen, is een grote uitdaging. Ook de opwarming van de aarde onder de 2° te houden, om te vermijden dat we het omslagpunt overschrijden waarbij de opwarming zichzelf versterkt, is een uitdaging. Een uitdaging, maar mits samenwerking géén verloren zaak.

Het hangt er vandaag vooral van af hoe we ons als gemeenschap organiseren. We zullen beter moeten samenwerken om op te wegen tegen puur private en kortetermijn belangen, die regelrecht ingaan tegen de lange termijn belangen van onze hele maatschappij.

Een levensbelangrijke mijlpaal is de VN klimaatop die doorgaat in december in Kopenhagen, en die moet zorgen voor een opvolger voor Kyoto. Dat akkoord zal er alleen komen als wereldleiders er in slagen om samen te werken in het belang van de hele planeet. De oplossing ligt nu meer dan ooit in samenwerking, en niet in competitie.

"The Big Ask again" wil dit jaar, ongeveer 100 dagen voor de VN klimaatop in Kopenhagen, dubbel zoveel mensen mobiliseren dan vorig jaar, om politici duidelijk te maken dat het hoofdvak in Kopenhagen "collectieve actie" heet, en dat falen geen optie is. Daarom hebben we jou nodig, om erbij te zijn op 29 augustus op 't Klein Strand in Oostende, en om iedereen die je kent te overtuigen om er ook bij te zijn. En als het even kan, om als vrijwilliger mee te helpen in "The Big Task force". Want ook voor Friends of the Earth mag falen nu geen optie zijn.

De redactie

Friends of the Earth, afdeling Vlaanderen en Brussel, vzw is een pluralistische gewestelijke thematische milieuvereniging. De vereniging benadrukt in het bijzonder de banden tussen milieu en dossiers rond mensenrechten, oorlog en vrede en beklemtoont de noodzaak van internationale samenwerking. De organisatie gebruikt onderzoek, educatie & sensibilisatie, beleidswerk en geweldloze directe actie als hefboomen om haar doelen te verwezenlijken. De vereniging is lid van het Anti-Oorlogsplatform; de Bond Beter Leefmilieu; Ecopower; het Gents Ecologisch Centrum; Netwerk Bewust Verbruiken en het Platform voor Biologische Landbouw. Internationaal is de vereniging lid van Friends of the Earth international en aangesloten bij Abolition 2000 - het internationaal netwerk voor de afschaffing van kernwapens - en het International Peace Bureau.

De verantwoordelijkheid voor de artikelen in het bulletin Friends of the Earth ligt bij de auteurs zelf.

Friends of the Earth is een Netwerkproject. Je kan ons steunen door Kerkelaparen, ons nummer is: 96/0004. Je kan ons ook steunen via Dynamosporen. Indien je geïnteresseerd bent om ons op deze wijze te steunen kan je contact opnemen met het FoE secretariaat of met Triodos bank (02/548 28 29).

Duurzaam gebrek aan inspraak

Famke Vekeman en Pascal Debruyne

Tijdens de verkiezingen spraken Vlaams minister-president Kris Peeters en vertegenwoordigers van VBO en UNIZO regelmatig over het 'Vlaanderen in Actie'-plan. Wat betekent dat plan precies? En hebben de heren politici en werkgevers gelijk als ze beweren dat het brede middenveld dit steunt?

Vlaanderen in Actie

Als het gaat over strategische toekomstplannen, zit de Vlaamse overheid niet stil. De Vlaamse regering lanceerde haar *Vlaanderen in Actie*-plan (VIA-plan) al in 2006. Met als grote bekommernis het aanzwengelen van de regionale competitiviteit.

Onderzoekers bekeken grondig de kaart van Europa en lijkten het Vlaams economisch potentieel op. Vervolgens schoven politici en kabinetars aan tafel met zogenaamde *captains of society*. Ze bespraken de kansen en uitdagingen voor Vlaanderen (op het vlak van talent, innovatie, mobiliteit en logistiek, duurzaamheid, internationalisering en performantie van de overheid) en hakten knopen door. Het VIA-plan was geboren.

U en ik werden hierin niet gehoord. Een echt participatief proces kunnen we de inspraak van ongeveer 150 captains of society moeilijk noemen.

Bij de Europese Commissie zullen ze met plezier het Vlaamse VIA-plan gelezen hebben. In feite is het plan een regionale vertaling van de neoliberale *Lissabonstrategie*, die de regeringsleiders van de EU reeds in 2000 goedkeurden. Hierin staat dat de EU tegen 2010 de meest competitieve en dynamische kenniseconomie van de wereld moet ontwikkelen. De financieel en economische crisis was in 2000 nog even uit het blikveld. In de kantlijn legt de Lissabonstrategie ook een paar sociale en groene accenten.

In het VIA-plan, dat kijkt naar de periode 2015-2020, worden vier centrale doelstellingen naar voor geschoven: 1/ Investeren op elk talent in Vlaanderen, 2/ Vlaanderen als logistieke draaischijf van Europa, 3/ Vlaanderen internationaal op de kaart zetten en 4/ Innovatie. Even terzijde, een ware inspiratiebron voor heel wat politieke partijen. Vooral de tweede doelstelling doet vermoeden dat het strategisch toekomstplan eigenlijk weinig rekening houdt met de verzuchtingen van de milieuorganisaties. Investeren

in Vlaanderen als *transitland* betekent namelijk grote infrastructuurwerken, die vaak niet ten goede komen aan mens en milieu.

Pact 2020 – een brug te ver

Op basis van het VIA-plan stelde de Vlaamse regering vervolgens het Pact 2020 op. De regering ondertekende het samen met de sociale partners (werkgevers en vakbonden) en heel wat middenveldorganisaties (via de Verenigde Verenigingen). Ook de milieuorganisaties ondertekenden het Pact, bij monde van de Bond Beter Leefmilieu (BBL).

Het Pact 2020 staat bol van mooie woorden, met als centrale doelstellingen: welvaartscreatie, inclusie en duurzaamheid. De Minister-president ziet het als een steun in de rug van zijn VIA-plan. Hij neemt dan ook de gelegenheid te baat om te benadrukken dat via Pact 2020 het brede middenveld zich achter zijn *Vlaanderen in Actie* schaarde. Nochtans komt het plan op vele punten allerm minst overeen met de kernideeën van vakbonden of milieuorganisaties. De milieudoelstellingen (bijvoorbeeld rond waterkwaliteit en fijn stof) die het Pact haalden, zijn een resultaat van onderhandelingen tot op de laatste minuut met de BBL.

Het hele pact 2020 ademt een meer competitieve economie voor Vlaanderen uit. Maar nergens is er sprake van samenwerking met anderen. Vlaanderen wil als eerste uit de bus komen en schuwt maatregelen zoals langere loopbanen niet. De uitdagingen die vandaag op het menu staan, zoals de financieel-economische crisis, de energiebevoorrading en klimaatverandering eisen echter meer en meer samenwerking.

Pact 2020 ondersteunt ook grootse infrastructuurwerken die we terugvinden in het VIA-plan. Getuigen daarvan zijn de Lange Wapper als missing link van de Oosterweelverbinding, de uitbreiding van de Brusselse Ring, de uitbreiding van de havens van Antwerpen (Saefinghedok en

Deurgangdok) en Gent, en de verbreding van het Schipdonkkanaal voor de ontsluiting van de Haven van Zeebrugge. Een hele schare aan logistiek geweld die veel verzet op lokaal niveau ontlokt.

BBL verklaart het onderschrijven van het pact als volgt: "Alles kan natuurlijk beter. Dat het pact veeleer impliciet dan expliciet de kaart van de Groene economie trekt, bewijst dat de geesten nog moeten rijpen. Bond Beter Leefmilieu heeft alvast met overtuiging gekozen om het pact te ondertekenen. Dat wil niet zeggen dat we naïef zijn. Een pact is een afspraak tussen maatschappelijke groepen en de overheid." (Jan Turf – Milieublog BBL)

Op weg naar een gezamenlijke strategie?

Vandaag vormen zich overal in Vlaanderen lokale actiegroepen die de handschoen opnemen tegen al die groots opgezette infrastructuurwerken. BBL voert een actief beleid naar deze actiegroepen toe, vraagt hen lid te worden en ondersteunt hen. Dit draagt bij tot de geloofwaardigheid van de koepel en zorgt dat BBL de vinger aan de pols houdt.

Met de lancering van de petitie OpenRuimte AdemRuimte legt Bond Beter Leefmilieu volledig terecht en op juiste wijze de vinger op de wonde. Open ruimte wordt een steeds schaarser goed in Vlaanderen. "Elke dag verdwijnt er 7,5 hectare open ruimte onder asfalt, steen en beton. Dat is de oppervlakte van 11 voetbalvelden. Dag in, dag uit." (Manifest OpenRuimte AdemRuimte). De wegdichtheid in Vlaanderen is al zeer groot. Een straatje zonder einde, maar wel eentje met grote gevolgen voor de gezondheid en het welzijn van vele mensen.

Wanneer politieke partijen vandaag pleiten voor een uitbreiding ervan doen ze dat nu juist met het VIA-plan in de hand. Misschien is er sprake van een tweesporenbeleid? BBL lanceerde dit initiatief, terwijl ze ook hun pennenstreek onder Pact 2020 plaatsen. Een pact met veel animo voor logistiek Vlaanderen.

De strategische keuze van de BBL is waarschijnlijk deels te verklaren omdat de BBL als partner tracht betrokken te blijven bij de onderhandelingen. Zo hoopt onze milieukoepel mee de toekomst van Vlaanderen te kunnen schrijven. Vraag blijft of de lusten en de lasten van het onderschrijven van het Pact 2020 voldoende werden afgewogen.

Dan toch beton van Brugge tot Gent?

Verbreiding van het Schipdonkkanaal. De strijd is nog lang niet gewonnen.

Foto: © Stefaan De Clercq

Schipdonkkanaal

Andy Vermaut

De overheid heeft eigenlijk nog altijd geen beslissing genomen inzake de verbreding van het Schipdonkkanaal. Ondanks de stemmen die opgingen voor de verkiezingen om dit megalomaan project niet uit te voeren, zijn de voorstanders van de verbreding de laatste tijd niet meer uit de media weg te slaan. Friends of the Earth ondersteunt dan ook de strijd die door 't Groot Gedelf wordt gevoerd om deze verbreding tegen te gaan. De strijd is helaas nog niet gestreden.

Op 30/06/2008 werd de integrale eindversie van een studie inzake de verbreding van het Schipdonkkanaal voorgelegd aan de minister van openbare werken.

In de studie worden de baten opgeklopt en de kosten geminimaliseerd, maar zelfs met die gegevens kwam men tot de conclusie dat het project enkel batig kon zijn mits aanhoudend hoge economische groei en met het in rekening brengen van de internationale baten.

Guy Plasschaert van 't Groot Gedelf: "Dat laatste betekent dat de voordelen die bijvoorbeeld een Parijs bedrijf zou

hebben door containers in te voeren via Zeebrugge i.p.v. via Le Havre of Duinkerke als een winst beschouwd worden in de berekening, terwijl het toch de Vlaamse belastingbetaler is die het project zou moeten betalen.

Na deze studie werden de gouverneurs van West- en Oost-Vlaanderen gevraagd om te onderzoeken of er een maatschappelijk draagvlak is." Dat er al tienduizenden mensen de petitie lijkst ondertekend hadden tegen de verbreding, werd dus blijkbaar helemaal niet als bewijskrachtig beschouwd.

De conclusies van de beide gouverneurs zijn echter klaar en duidelijk : het project deugt helemaal niet en de gebruikte cijfers moeten *gevalideerd* worden. Maar ook dat was niet voldoende om het project af te blazen.

Op 10 februari 2009 werd een tweede hoorzitting gehouden in het Vlaams Parlement. Daar vernamen de volksvertegenwoordigers van de professoren G. Allaert (planologie en ruimtelijke orde-

ning) en P. Meire (waterhuishouding) dat het project minstens het drievoudige zou kosten dan begroot, dat de alternatieven (estuaire vaart en spoor) veel efficiënter zijn en dat er grote problemen met watertekort en verzilting zullen optreden moest het kanaal verbreed en tevens verdiept worden. Ook dat volstond helemaal niet om er mee te kappen. Met of zonder kanaal zullen er in de toekomst onvermijdelijk alleen maar meer vrachtwagens op de weg rijden zolang men blijft mikken op meer import van containers.

Met tewerkstelling heeft dit project niets te maken, men kan een container immers maar één keer of op een camion, of op een trein, of op een boot zetten.

Friends of the Earth steunt de strijd en was zichtbaar op de Kanaalfeesten aanwezig. Het volledige verslag kan u nalezen op onze website: www.motherearth.org

Foto: © Stefaan Temmerman

Big Ask actie, station Brussel Centraal

The Big Ask

Famke Vekeman

Met FoE hebben we de voorbije maanden onze vraag voor een sterke en sociale klimaatwet meermaals terug op tafel gelegd. We brengen u hier graag een kort verslag.

In de week van 25 mei was **The Big Ask** prominent aanwezig in het station van Brussel Centraal. We hingen er een groot gordijn van gesigneerde postkaarten. Het herinnerde onze pendelende volksvertegenwoordigers aan de eis van duizenden kiezers voor een klimaatwet of klimaatdecreet. Ongeveer alle Vlaamse politieke partijen (Sp.a, Open VLD, SLP, N-VA en CD&V) kwamen « the big ask » in ontvangst nemen. Ze beloofden na de verkiezingen met ons rond tafel te zitten om dit verder te bespreken. We hielden hun alvast aan hun woord en kijken uit naar een ontmoeting.

In de maand juni waren er ook de VN klimaatonderhandelingen in Bonn. Het was een belangrijk voorbereidend moment voor de grote klimaatconferentie eind dit jaar in Kopenhagen. Daar zullen de wereldleiders onderhandelen over een post-Kyoto akkoord. Friends of the Earth was aanwezig en volgde er de onderhan-

delingen op de voet op.

Helaas was de uitkomst van de bijeenkomst weinig hoopgevend. De VS, historisch gezien de grootste uitstoter van broeikasgassen, slaagde er niet in de verwachtingen waar te maken. De Obama-administratie blokkeerde een aantal van de belangrijke onderhandelingen. De EU was niet bereid om een aantal gevaarlijke uitspraken op de korrel te nemen. Japan deed een heel zwak voorstel: 8% reductie van broeikasgassen tegen 2020 (in vergelijking met de uitstoot in 1990). De Europese leiders zwegen.

De huidige positie van de Europese Unie is 20% vermindering tegen 2020 (en 30% indien er een internationaal akkoord bereikt wordt). Zelfs dit is veel te weinig. Om catastrofale klimaatverandering te vermijden, moeten de geïndustrialiseerde landen op z'n minst 40% reductie bekomen tegen 2020. Allemaal in eigen land, dus zonder schone lucht te gaan kopen in

het Zuiden. Dat is geen cijfer of voorstel van FoE, maar gebaseerd op wetenschappelijke gegevens van het *International Panel on Climate Change* (IPCC).

De tussenkomsten van de landen uit het zuiden kwamen veel meer tegemoet aan de geweldige uitdaging waar we voor staan. Met verschillende samen riepen ze de industrielanden op om wel de 40% norm na te streven. Bolivia vroeg de terugbetaling van de ecologische schuld van het noorden aan het zuiden. El Salvador en Paraguay namen het op voor de rechten van de inheemse volkeren.

Zeer tot ons ongenoegen slaagden de EU en andere geïndustrialiseerde landen er niet in om afspraken te maken. Een akkoord om ontwikkelingslanden te ondersteunen (met middelen en technologie om klimaatverandering aan te pakken), kwam niet uit de bus. Nochtans is dit volgens ons onontbeerlijk.

Femke Muylaert in Bonn

Sweet as Candy, Bitter as Bonn

Femke Muylaert

Een veertigtal jonge mensen op het dak, tussen de voegen en onder de fundamente van de klimaatonderhandelingen in Bonn. Ik ben één van hen en weet amper wat me overkomt.

We zijn er als het Young FoE klimaatteam, een groep Europese jongeren

die de internationale klimaatpolitiek opvolgt. Via studeren, demonstreren en sensibiliseren proberen we een zo groot mogelijke invloed uit te oefenen op het klimaatbeleid.

Onze 'Act Now!' boodschap is grammaticaal even simpel als ze in werkelijkheid moeilijk blijkt. De steeds luider klinkende stem van het Zuiden valt op, samen met de enorme zichtbaarheid van de jongeren. Maar het zijn maar kleine lichtpuntjes in de zo donkere tunnel van klimaatonderhandelingen. Het algemeen verhaal is er één van een massaal met de voeten treden van morele en legale principes via achterpoortjes, voetnoten en voorwaardelijke voorwaarden. Het Noorden maakt er gretig gebruik van, het Zuiden hinkt achterop, sterk in zijn ervaringen en besef van urgentie maar overschaduwd door gebrek aan middelen en mankracht.

De realiteit van Bonn slaat keihard

in het gezicht. Ongeloof en frustratie dringen diep door tot al wat je beweegredenen uitmaken. Maar dezelfde werkelijkheid houdt staande. Ik drijf op de ontroering van de zo aanwezige energie en hoop van de vele jonge mensen. Ze schatten het belang juist in van wat er aan de hand is en vechten voor beter. Dit is geen *geitenwollensokkenboomgeknuffel*. Het is een proteststem tegen de eigenste manier waarop onze wereld draait en hoe rijk daarin toeëigent wat niet het zijne is en de verantwoordelijkheid voor de schade die het hiermee aanricht volledig uit de weg gaat.

En dus gaan ActNow en zijn jongeren door met massaal studeren, sensibiliseren en demonstreren. Omdat opgeven nu eenmaal geen optie is, het voortbestaan van miljoenen mensen hangt ervan af. Inclusief het onze.

Meer informatie: www.actnow09.eu

Kort internationaal nieuws

samenstelling: Hector Pistache, David Heller, Lieve De Kinder

Hongarije: Grote stap naar een Klimaatwet

Op 22 juni jongstleden nam het parlement een mijlpaal-resolutie aan, op initiatief van Friends of the Earth en de National Council for Sustainable Development (NCSD) (Nationale Raad voor Duurzame Ontwikkeling). Vanuit deze resolutie zal de NCSD – in samenwerking met de regering en de publieke stakeholders – starten met het opstellen van de klimaatwet die eind februari 2010 aan het parlement voorgelegd zal worden. Deze stemming is een grote stap naar de realisatie van de klimaatwet. Een sleutel tot het initiatief tot de klimaatwet is de ruime ondersteuning door het publiek, dankzij lokale acties, forums en vergaderingen die over het hele land werden georganiseerd door FoE Hongarije en diens regionale partner NGO's. De petitie werd ondertekend door 82 parlementsleden, 180 NGO's en meer dan 10.000 individuen. Onafhankelijk van de partijen komen de mensen op voor een klimaatwet- "dit kan de maatschappij samenbrengen in deze crisistijd" zegt Alexa Botár van FoE Hongarije.

www.mtvsh.hu

Young Friends of the Earth: Zomer trainingskamp

Van 15 tot 22 augustus zal Young Friends of the Earth een trainingskamp organiseren voor 60 jonge mensen uit heel Europa, in het mooie Sholta eiland in Kroatië. Op het programma: netwerken, plannen van toekomstige campagnes en acties, workshops om je kennis uit te breiden en te verdiepen over een heel aantal thema's gerelateerd aan ecologische en sociale rechtvaardigheid. Als je betrokken wil worden bij Young FoEE, of een Young FoE of FoE groep in jouw omgeving wil starten en als je vaardigheden, kennis en ervaring wil opdoen hierbij, dan is het Young FoEE Zomer trainingskamp je plek. Mis het niet!

www.foeeurope.org/youngfoee

Honduras: FoEI veroordeelt staatsgreep

Samen met vele andere stemmen veroordeelt FoEI de staatsgreep in Honduras die ons herinnert aan de donkerste tijden tijdens de militaire regimes, met vele schendingen van mensenrechten, tot bloedvergieten toe. FoEI drukt ten volle haar solidariteit uit met de mensen van Madre Tierra (FoE Honduras) en ook met alle onderdrukten in de maatschappij en hun bondgenoten in het sociale werk. FoEI roept mensen wereldwijd op om de sociale bewegingen in Honduras, die stijden voor hun mensenrechten en burgerrechten, te steunen, via solidariteitsacties en financiële steun, om op die manier de internationale druk op de onwettelijke regering van Roberto Micheletti op te drijven.

De militaire coup is een aanval op de sociale overwinningen die bereikt werden door de strijd van het volk om een einde te stellen aan hongersnood en onrechtvaardigheid. De maatregelen om de levensomstandigheden van de meest kwetsbare en arme bevolkingsgroepen te verbeteren vormen blijkbaar een bedreiging voor de privileges van een aantal belanghebbenden, waardoor overgegaan werd op de coup.

www.foei.org

Inheemse volkeren in Brazilië: Kamp voor een vrij land

Van 4 tot 8 mei vond voor het zesde jaar in de lente het 'Acampamento Terra Livre' (Kamp voor een vrij land) plaats, waar dit jaar meer dan 1000 indianen uit heel Brazilië, vertegenwoordigers van 130 indiaanse gemeenschappen, hun tenten opzetten op de Esplanada, het centrum van de politieke macht, recht over de parlementsgebouwen. Na 5 dagen met discussies, workshops en protestmarsen bereikten ze een akkoord over een tekst met een nieuw statuut voor de inheemse volkeren.

www.indianeninbrasil.nl

Cop15: New Life Copenhagen Project

Zou je graag deel uitmaken van 'Flood for Climate Justice'? Ben je bang om geen slaapplek te vinden tijdens de klimaatonderhandelingen? New Life Copenhagen (COP15) wil 5000 'Klimaatgasten' met 5000 Deense woningen verbinden gedurende de VN Klimaatconferentie United Nations (COP15) in Denemarken van 7 tot 18 december, 2009. Door dit uitdagende project wordt niet alleen een praktisch probleem opgelost, het nodigt ons ook uit om samen onze levenswijze te herdenken. NEW LIFE COPENHAGEN wordt ondersteund door Klimaforum09, waar Friends of the Earth nauw bij betrokken is, samen met andere Deense organisaties. Aarzel niet. Act now en word deel van de FLOOD!

www.newlifecopenhagen.com/

Lunt* Schotland!!

Op 24 juni laatstleden hebben de leden van het Schots Parlement gestemd om de broeikasgassen te reduceren met 42% tegen 2020 – de meest ambitieuze doelstelling wereldwijd. Deze klimaatwet is een precedent voor Europa. De Uitvoerende Directeur van Friends of the Earth Schotland, Duncan McLaren, stelt: "Schotland heeft een voortrekkersrol vervuld in de industriële revolutie en nu spelen we een voortrekkersrol in de transitie naar een CO2 arme economie met nieuwe groene jobs voor de volgende generatie".

De coördinator van de Friends of the Earth Europe klimaatcampagne, Sonja Meister, zei: "De EU moet nu het Schotse model volgen en een even ambitieuze doelstelling hanteren om de internationale klimaatonderhandelingen op het juiste pad te brengen." In dezelfde week zetten ook het Hongaarse parlement een belangrijke stap op weg naar een klimaatwet.

*Lunt: in het Schots betekent dit een sprong.

Patentrecht op kruiden

Andy Vermaut

Roger Arteel: “Het is mijn liefhebberij om te zien groeien en bloeien. Ik ben daar elke dag uren mee bezig. Het is ook belangrijk dat iemand zich met bedreigde en uistervende kruiden - en plantensoorten bezig houdt. Een patent op een kruid nemen, vind ik onaanvaardbaar.”

Foto: © Geert Deschepper

Natuur is niet meer voor iedereen

Diksmuide: Roger Arteel (72) uit Diksmuide is sinds 33 jaar een liefhebber van medicinale kruiden. Hij verzamelt meer bepaald de kruiden die met uitsterven zijn bedreigd en toch bijzondere eigenschappen hebben. In totaal heeft Roger 350 soorten bedreigde kruiden in zijn tuintje staan.

“Door kruidentochten is mijn interesse voor de natuur gegroeid. Ik hou me sindsdien met bedreigde kruiden bezig in mijn tuin, precies omdat ik er wil voor zorgen dat de mensheid nog over deze soorten kan blijven beschikken. Ik denk dat de mensen te weinig oog hebben voor deze planten.” Roger heeft 350 kruidensoorten in zijn tuin, waarvan 40 beschermde soorten. “Ik ben zeer trots op het feit dat ik in mijn tuin onder ander *Cypripedium* - geel vrouwenschoentje - heb. Dit kruid is zelfs niet meer te vinden in de natuur in Amerika. Deze plant werd door Noord-Amerikaanse Indianen als kalmeringsmiddel gebruikt. Voor dit kruid moest ik zorgen voor een zure ondergrond met eikenbladeren en wat rijnzand. Hiervoor heb ik een halve meter diep de grond in mijn tuin uitgegraven om zo de ideale omstandigheden voor deze soort te scheppen.”

Wie helpt mij aan wonderkruid

“Ik heb hier ook vijf soorten ginseng staan. Deze komt nog zelden in het wild voor en wordt gekweekt in kwekerijen in Korea, China, Rusland en de VS. Momenteel ben ik op zoek naar de *Paffia paniculata*, een ginsengsoort uit Brazilië. Ik heb hiervoor al Europarlementslid Bart Staes gecontacteerd en een 500-tal brieven verstuurd naar Brazilië om 10 à 15 zaadjes van deze plant te kunnen krijgen. Deze ginsengsoort groeit in de ravijnen langs de Amazone en werd door de Indianen gebruikt als wondermiddel en afrodisiacum. Dit bevat 11 procent saponinen (nierzuiverend) waaronder paffinezuur en derivaten. Helaas

werd hierop een patent genomen door een farmaceutisch bedrijf. Dit zou wel eens het wondermiddel kunnen zijn om tumoren te weren en de weerstand terug op peil te brengen. Ik vind het schandalig dat de natuur er door deze bedrijven er niet meer voor iedereen is. Een patent nemen op een kruid, is van het goede te veel,” vindt Arteel. “Men wil geld slaan uit de natuur en helpt er zo mee voor zorgen dat dergelijke planten niet meer in de natuur te vinden zijn,” klinkt Roger verontwaardigd. “Dergelijke patenten op kruiden, vind ik ethisch helemaal niet verantwoord. Niemand wil echter deze zaden aan mij bezorgen. Mensen die zaden willen meebrengen, zijn bang dat ze aan de grens zullen tegengehouden worden. Ik zet mijn zoektocht echter verder en ben al drie jaar bezig hiermee. Ik hoop dat er iemand mij kan helpen aan deze zaden.” Sinds een tijdje heeft Roger ook een speciale citrussoort, bekend als de hand van Boedhha (*Citrus Medica Digitata*). “Het is een winterharde citroensoort met verschillende Boeddhandjes en deze kan gewoon als citroen gebruikt worden. Ik zal er een speciale tinctuur van maken. In mijn tuin heb ik ook *Hoodia-gordonii*. Dat is een Afrikaanse vetplant en ook hier hebben Amerikaanse farmaceutische firma's een patent op genomen. Het is een plant die er voor zorgt dat je helemaal geen hongergevoel meer hebt. De Amerikanen zullen hier zwaar geld uit slaan en tussen 2010 en 2011 zou dit officieel gelanceerd worden als het grote nieuwe wondermiddel. Iedereen moet toch kunnen profiteren van de natuur, vind ik. Er zijn nog veel zaken die ik niet begrijp. Waarom wordt bijvoorbeeld de kweek van de suikerhoudende plant *Stevia* tegengehouden? Twee blaadjes hebben dezelfde smaak als twee klontjes suiker en zijn dan nog veel gezonder ook. Het is een natuurlijk zoetmiddel dat ook door mensen die suikerziekte hebben gebruikt zou kunnen worden” besluit Roger Arteel.

Meer info: Tel. 051 50 29 07 - arteel.roger@gmail.com

Agenda 2009

Ma 3 – zo 9 augustus 2009 Belgisch-Nederlandse grens ten noorden van Antwerpen: **Klimaatactiekamp**. Zie kader hiernaast.

Om geen nummer te moeten missen van het **Friends of the Earth Bulletin**: Wordt lid van Friends of the Earth. Alle info op p2 en op bijgevoegde antwoordkaart.

Do 6 augustus 21 u Gent, Korenlei: **Hiroshimaherdenking**. Met lancering van een internationale petitie voor een kernvrije wereld, nav de herziening in april 2010 van het Non Proliferatie Verdrag
Info: Pieter Teirlinck, Pieter@vrede.be – 09/233.46.88

Za 29 augustus 2009 Klein Strand van Oostende: **Big Ask Again**: Nick Balthazar neemt nieuwe filmclip op. Met Friends of the Earth en de hele Klimaatcoalitie. Wees erbij!
Info: www.thebigaskagain.be.

Zo 13 september 2009, 08u–18u de eerste grote rommelmarkt in Koekelare (toegankelijk via Moereweg) op de wijk van De Brakke Grond met een stukje groen dat gered is!
Contact: andy.vermout1@telenet.be

**Climate Change
ACT NOW!**

Dans mee voor het klimaat op
zaterdag 29 augustus vanaf 14u
T KLEIN STRAND OOSTENDE

JOIN THE BIG TASK FORCE at
info@thebigaskagain.be

WWW.THEBIGASKAGAIN.BE

Klimaatactiekamp

Van 3 tot 9 augustus 2009 vindt het eerste Belgisch-Nederlandse klimaat-actiekamp plaats in het noorden van Antwerpen. Het doel is honderden mensen samenbrengen om actie te voeren, kennis en ervaringen uit te wisselen en ideeën in de praktijk te brengen. Iedereen is uitge-

nodigd om mee te doen. Op die manier bouw je mee aan een klimaatbeweging die gaat voor radicale verandering! Op de website www.klimaatactiekamp.org vind je

het voorlopig programma. Op 7 augustus is er bijvoorbeeld een geweldloze blokkade gepland tegen nog meer steenkool, onder de noemer: Stop kolen onder de grond.

www.klimaatactiekamp.org
0478/026693 (België)

FOTO-TENTOONSTELLING IN HET BELGISCHE PARLEMENT

The Human Cost of Uranium Weapons
n.a.v. de inwerkingtreding van de Belgische wet tegen uraniumwapens

Ria Verjauw spreekt de genodigden toe

Ria Verjauw

Om de inwerkingtreding van een Belgische wet die inerte munitie en bepantsering met verarmd uranium verbiedt niet onopgemerkt voorbij te laten gaan, haalde de Belgische Coalitie *Stop Uraniumwapens!* een reeks foto's van de bekende Japanse fotograaf Naomi Toyoda naar België. Deze indringende foto's staan tussen 18 juni en 21 juli tentoon in het Perystilium van de federale Kamer van Volksvertegenwoordigers.

Tijdens de openingsplechtigheid op 18 juni gaven volgende personen een toespraak: **Patrick Dewael**, voorzitter van de Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers (Open VLD), **Dirk Van der Maelen**, ondervoorzitter van de Kamer en Kamerlid (SPA), dr. **Jawad Al-Ali**, oncoloog uit Basra in Irak en **Ria Verjauw**, lid van de Belgische Coalitie en van de stuurgroep van ICBUW, de 'International Coalition to Ban Uranium Weapons'.

Dirk Van der Maelen en Ria Verjauw deden hierbij een sterke oproep aan het adres

van de Belgische regering en haar politici om samen met andere landen te werken aan diplomatieke initiatieven teneinde een wereldwijd verbod te bewerkstelligen. Dirk Van der Maelen, die het wetsvoorstel had ingediend dat nu wet wordt, zei, dat "we na het Ottawa-verdrag (landmijnen) en het Oslo-verdrag (clustermunitie) hopen op een Brussel's verdrag dat uraniumwapens verbiedt." Dr. Jawad Al-Ali, hoofd van het Oncology Center aan het Al Sader Teaching Hospital in Basra, gastspreker tijdens de openingsplechtigheid, sprak over de ongewone toename van het voorkomen van kankers in de zuidelijke regio's van Irak. Regio's waar pantserdoordringende projectielen met verarmd uranium massaal werden ingezet in de Golfoorlog in 1991 en in de oorlog in Irak in 2003.

Na de toespraken werden de genodigden langs de tentoongestelde foto's van Naomi Toyoda geleid. Toyoda heeft deze foto's gemaakt in de loop van zijn vele reizen naar Irak, zowel voor als na de invasie in 2003.